

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного
мистецтва
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Євгенія НОВАК
2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН
обов'язкова

Освітньо-професійна програма Декоративне мистецтво та ремесла

Спеціальність ВЗ Декоративне мистецтво та ремесла

Галузь знань В Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Мова навчання українська

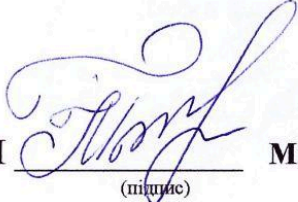
Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «*Методика викладання фахових дисциплін*» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Декоративне мистецтво та ремесла» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробник: Гатеж Наталія Василівна, доцент кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, кандидат педагогічних наук

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Гатеж Наталія Василівна, доцент кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, кандидат педагогічних наук

Погоджено з гарантом ОП **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол № 1 від «25» серпня 2026 року

Завідувач кафедри **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**
(підпис)

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2026 року

Голова методичної ради **Оксана ГАЛУНКА**
(підпис)

Мета навчальної дисципліни: сприяти поєднанню теорії з практикою й включенню теоретичних знань у діяльність; усвідомлення потреби в оволодінні теоретичними знаннями для розв'язання проблем, пов'язаних із методикою викладання фахових дисциплін; розвитку аналітичних здібностей і педагогічного мислення, створенню сприятливих умов для задіяння інтелектуальних ресурсів особистості здобувача; ознайомленню з живими зразками організації освітнього процесу в закладах освіти, кращим методичним досвідом педагогів-практиків, спонуканню до самооцінки та особистісного і професійного самовдосконалення.

Завдання вивчення освітньої дисципліни:

- навчити визначати актуальні проблеми, пов'язані з методикою викладання фахових дисциплін в умовах сучасного розвитку суспільства та шляхів розв'язання;
- формувати досвід аналізу та розв'язання педагогічних проблем, що виникають у педагогічній діяльності педагога;
- навчити відбирати та систематизувати форми, методи та прийоми організації освітньої діяльності у закладі освіти;
- формувати у майбутніх педагогів готовність до ефективного впровадження в освітній процес традиційних та інноваційних методів навчання, виховання та контролю за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти, методів та прийомів ефективно організації самостійної роботи, досвіду організації професійного самовдосконалення та самовиховання майбутнього вчителя фахових дисциплін;
- формувати уміння та навички використання в освітньому процесі школи сучасних мультимедійних технологій;
- формувати професійно-педагогічну спрямованість особистості педагога;
- розвивати педагогічне мислення та професійну самосвідомість учителя закладу освіти;
- формувати інтерес до художньо-педагогічної діяльності, спонукати майбутніх вчителів до педагогічної творчості.

Пререквізити: Обов'язковий психолого-педагогічний пререквізит (з 1-го семестру): ОК.5 «Основи педагогіки та психології у сфері мистецької освіти» — формує базові психолого-педагогічні знання, необхідні для засвоєння методики викладання. Фахові (практичні та художньо-творчі) пререквізити (з 1-го семестру): для того щоб викладати фахові дисципліни, магістрант повинен володіти базовими професійно-практичними компонентами, вивчення яких розпочинається в 1-му семестрі: ОК.8 «Рисунок», ОК.9 «Живопис», ОК.10 «Композиція», ОК.11 «Професійна майстерність». Загальнонаукові пререквізити ОК.1 «Основи наукових досліджень», ОК.3 «Актуальність і перспективи декоративного мистецтва та ремесел Буковини».

Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК «Методика викладання фахових дисциплін» здобувачі повинні набуті таких компетентностей
ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності:

ЗК2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образноасоціативну мову при створенні художнього образу.

СК2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

СК6. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.

СК7. Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого і декоративного мистецтва та реставраторів.

СК8. Здатність до використання сучасних інформаційно комунікативних технологій в контексті проведення мистецтвознавчих та реставраційних досліджень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК «Методика викладання фахових дисциплін» від здобувачів очікуються такі програмні результати навчання (ПР):

ПРН4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПРН5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого та/або декоративного мистецтва.

ПРН6. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітній та музейній справах.

ПРН7. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.

ПРН15. Планувати професійну діяльність у сфері декоративного мистецтва відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	-	24	-	-	66	-	екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин					
	денна форма					
	ус ьо го	у тому числі				
		лек ц.	пра к	лаб.	інд .	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Методологічні та методичні засади викладання декоративного мистецтва в закладах освіти та закладах початкової мистецької освіти						
Тема 1. Специфіка художньо-педагогічної діяльності в закладі освіти та мистецькому закладі	14		4			10
1. Нормативно-правова база початкової мистецької освіти та мистецької освітньої галузі в ЗЗСО (Нова українська школа, ліцеї).						
2. Порівняльний аналіз завдань уроку образотворчого/декоративного мистецтва в ЗЗСО та фахового заняття в мистецькій школі						
3. Професійний профіль, етномистецька та педагогічна культура викладача фахових дисциплін.						

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

Тема 2. Вікова психологія та дидактика художньо-творчого розвитку 1. Психолого-педагогічні особливості сприйняття та створення декоративного образу дітьми різних вікових груп (початкова, середня та старша школа/ліцеї). 2. Методи стимулювання творчої уяви, просторового та композиційного мислення учнів. 3. Диференційований та індивідуальний підхід у навчанні традиційного мистецтва.	14		4			10
Тема 3. Проєктування навчально-методичного забезпечення 1. Аналіз типових та авторських освітніх програм з образотворчого та декоративного мистецтва. 2. Структура та алгоритм розробки поурочно-тематичного планування, конспектів занять, технологічних карт та інструкційних карток. 3. Наочні та демонстраційні матеріали: методичні планшети, зразки послідовності виконання (еталони), електронні ресурси.	9		4			5
Тема 4. Адаптація технологій традиційних народних ремесел 1. Методологія спрощення складних технологічних процесів під вікові та психофізичні можливості учнів. 2. Адаптація народних промислів (кераміка, розпис, ткацтво, витинанка, писанкарство, вишивка) для шкільних умов та майстерень. 3. Дотримання традиційної естетики та художньої цінності при виконанні дитячих робіт.	7		2			5
Модуль 1	44		14			30

Модуль 2. Практичні методики, інновації та оцінювання навчально-творчих досягнень						
Тема 1. Методика проведення занять різних типів та педагогічний показ 1. Структура комбінованого уроку, практичного заняття в майстерні, інтегрованого уроку та заняття-екскурсії. 2. Методика проведення майстер-класу викладачем: прямий педагогічний показ прийомів обробки матеріалу та роботи інструментом. 3. Етапність ведення роботи над виробом: від ескізування та пошуку форми до фінішного оздоблення. Організація колективних дитячих проектів.	14		4			10
Тема 2. Організація безпечного навчально-творчого середовища 1. Санітарно-гігієнічні вимоги та ергономіка шкільного кабінету мистецтва та майстерні мистецької школи. 2. Правила техніки безпеки при роботі з інструментами та матеріалами (глина, стеки, різці, текстильні фарби, голки, гарячий віск тощо). 3. Профілактика травматизму та збереження здоров'я учнів у процесі практичної діяльності.	12		2			10
Тема 3. Інноваційні, ігрові та цифрові технології в навчанні 1. Використання ігрових методик, казкатерапії та квестів на уроках декоративного мистецтва для молодших школярів. 2. Цифрові інструменти: віртуальні екскурсії музеями народно-ужиткового мистецтва,	12		2			10

мультимедійні презентації, базове графічне ескізування.						
3. Інтеграція національної культурної спадщини у сучасні дитячі творчі проекти.						
Тема 4. Оцінювання досягнень, виставкова діяльність та робота з громадою 1. Формувальне та підсумкове оцінювання на уроках мистецтва та в мистецькій школі. Критерії оцінки дитячої роботи (оригінальність задуму, відповідність традиції, акуратність виконання). 2. Організація шкільних виставок, семестрових переглядів, підготовка дитячих робіт до конкурсів та фестивалів. 3. Взаємодія викладача з батьками та залучення учнів до культурно-мистецького життя громади.	8		2			6
Модуль 2	46		10			36
Разом	90	-	24	-	-	66

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання/завдання)
1	Тема 1. Специфіка художньо-педагогічної діяльності в закладі освіти та мистецькому закладі 1. Нормативно-правова база початкової мистецької освіти та мистецької освітньої галузі в ЗЗСО (Нова українська школа, ліцеї). 2. Порівняльний аналіз завдань уроку образотворчого/декоративного мистецтва в ЗЗСО та фахового заняття в мистецькій школі 3. Професійний профіль, етномистецька та педагогічна культура викладача фахових дисциплін.
2	Тема 2. Вікова психологія та дидактика художньо-творчого розвитку 1. Психолого-педагогічні особливості сприйняття та створення декоративного образу дітьми різних вікових груп (початкова, середня та старша школа/ліцеї). 2. Методи стимулювання творчої уяви, просторового та композиційного мислення учнів. 3. Диференційований та індивідуальний підхід у навчанні традиційного мистецтва.
3	Тема 3. Проектування навчально-методичного забезпечення

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

	1. Аналіз типових та авторських освітніх програм з образотворчого та декоративного мистецтва. 2. Структура та алгоритм розробки поурочно-тематичного планування, конспектів занять, технологічних карт та інструкційних карток. 3. Наочні та демонстраційні матеріали: методичні планшети, зразки послідовності виконання (еталони), електронні ресурси.
4	Тема 4. Адаптація технологій традиційних народних ремесел 1. Методологія спрощення складних технологічних процесів під вікові та психофізичні можливості учнів. 2. Адаптація народних промислів (кераміка, розпис, ткацтво, витинанка, писанкарство, вишивка) для шкільних умов та майстерень. 3. Дотримання традиційної естетики та художньої цінності при виконанні дитячих робіт.
5	Тема 5. Методика проведення занять різних типів та педагогічний показ 1. Структура комбінованого уроку, практичного заняття в майстерні, інтегрованого уроку та заняття-екскурсії. 2. Методика проведення майстер-класу викладачем: прямий педагогічний показ прийомів обробки матеріалу та роботи інструментом. 3. Етапність ведення роботи над виробом: від ескізування та пошуку форми до фінішного оздоблення. Організація колективних дитячих проектів.
6	Тема 6. Організація безпечного навчально-творчого середовища 1. Санітарно-гігієнічні вимоги та ергономіка шкільного кабінету мистецтва та майстерні мистецької школи. 2. Правила техніки безпеки при роботі з інструментами та матеріалами (глина, стеки, різці, текстильні фарби, голки, гарячий віск тощо). 3. Профілактика травматизму та збереження здоров'я учнів у процесі практичної діяльності.
7	Тема 7. Інноваційні, ігрові та цифрові технології в навчанні 1. Використання ігрових методик, казкатерапії та квестів на уроках декоративного мистецтва для молодших школярів. 2. Цифрові інструменти: віртуальні екскурсії музеями народно-ужиткового мистецтва, мультимедійні презентації, базове графічне ескізування. 3. Інтеграція національної культурної спадщини у сучасні дитячі творчі проекти.
8	Тема 8. Оцінювання досягнень, виставкова діяльність та робота з громадою 1. Формувальне та підсумкове оцінювання на уроках мистецтва та в мистецькій школі. Критерії оцінки дитячої роботи (оригінальність задуму, відповідність традиції, акуратність виконання). 2. Організація шкільних виставок, семестрових переглядів, підготовка дитячих робіт до конкурсів та фестивалів. 3. Взаємодія викладача з батьками та залучення учнів до культурно-мистецького життя громади.

Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ)

№	Завдання до тем
1	Методика навчання традиційних ремесел (писанкарство, художня обробка дерева, витинанка, вишивка) на уроках ДПМ у художній школі.
2	Розробка авторської навчальної програми з варіативного курсу декоративно-прикладного мистецтва для учнів мистецьких шкіл.
3	Методика формування базових практичних навичок роботи з матеріалом (глина, текстиль, папір, дерево) у дітей середнього шкільного віку.
4	Методика проведення уроків інтегрованого курсу «Мистецтво» або предмету «Технології» (декоративно-прикладні модулі) у 5–11 класах.
5	Переосмислення традиційного українського орнаменту в сучасному дизайні та ремеслах: методичні прийоми роботи зі старшокласниками ліцею.
6	Стилізація та трансформація природних форм у декоративній композиції на уроках у мистецькій школі.
7	Методика викладання авторської ляльки / мотанки як об'єкта народної іграшки та сучасного сувенірного дизайну.
8	Екологія та сталий розвиток (Upcycling / Eco-art)
9	Еко-арт у шкільній освіті: створення об'ємно-просторових декоративних композицій із вторинних матеріалів на уроках ДПМ.
10	Використання натуральних барвників та локальних природних матеріалів у практичній діяльності учнів мистецьких шкіл.
11	Створення візуальних алгоритмів та покрокових відео-інструкцій (Reels/Shorts-формат) як засіб активізації самостійної роботи учнів з ДПМ.
12	Використання цифрових планшетів та графічних редакторів для розробки ескізів та схемування перед виконанням виробу в матеріалі.
13	Арт-терапевтичний потенціал ліплення з глини та пластичних матеріалів на практичних заняттях у ЗЗСО та мистецьких школах.
14	Адаптація інструментарію та дрібної моторики на уроках ремесел для дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
1	Тема 1. Специфіка художньо-педагогічної діяльності в закладі освіти та мистецькому закладі	Завдання: Скласти порівняльну таблицю завдань педагога ДПМ у ЗЗСО (курс «Мистецтво» / модуль «Технології») та в мистецькій школі. Проаналізувати відмінності у фокусі підготовки (загальнокультурний розвиток та передпрофесійна орієнтація).	10

2	Тема 2. Вікова психологія та дидактика художньо-творчого розвитку	Завдання: Розробити рекомендації щодо адаптації одного виду ремесла (на вибір: художня вишивка, текстиль або витинанка) під три вікові категорії учнів: молодший шкільний вік (1–4 класи), середній (5–8 класи) та старший/ліцейний (9–11 класи).	10
3	Тема 3. Проектування навчально-методичного забезпечення	Завдання: Розробити навчально-методичний комплекс (НМК) до одного навчального модуля з ДПМ: укласти календарно-тематичне планування на 4–6 уроків, розробити ескізні картки та навчальний зразок виробу.	5
4	Тема 4. Адаптація технологій традиційних народних ремесел	Завдання: Описати методику спрощення складного технологічного процесу (наприклад, ковальство, гарячий батик або різьблення по дереву) для безпечного та ефективного виконання в умовах стандартного шкільного кабінету.	5
5	Тема 5. Методика проведення занять різних типів та педагогічний показ	Завдання: Скласти план-конспект практичного заняття з обов'язковим розписанням етапу «педагогічного показу» (покрокова демонстрація педагогом прийомів роботи з матеріалом та педагогічного малюнка на дошці/папері).	10
6	Тема 6. Організація безпечного навчально-творчого середовища	Завдання: Розробити пам'ятку-інструктаж з охорони праці та техніки безпеки для учнів під час роботи з гострими інструментами, гарячими або хімічними матеріалами (різці, голки, фарбники, духові шафи/печі).	10
7	Тема 7. Інноваційні, ігрові та цифрові технології в навчанні	Завдання: Створити мультимедійну покрокову інструкцію (презентацію, технологічну карту або сценарій для Reels/Shorts) для виготовлення елементарного виробу ДПМ за допомогою цифрових додатків (наприклад, Canva).	10

8	Тема 8. Оцінювання досягнень, виставкова діяльність та робота з громадою	Завдання: Розробити критерії оцінювання практичної творчої роботи учнів (рубрикатор із закладеними балами за ідею, акуратність, володіння технікою) та скласти концепцію підсумкової учнівської виставки для місцевої громади.	6

Контроль виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання проводиться в рамках модульного контролю відповідно до тем змістових модулів. Бали за цю роботу входять у загальну кількість балів за конкретний модуль.

Методи навчання

- Інтерактивні та ігрові методи:
  - Digital Storytelling: створення дидактичних інтерактивних історій та казок про ремесла за допомогою AI-генераторів або графічних сервісів.
  - Ігрове навчання: застосування дидактичних квестів, інтерактивних вікторин та освітніх ігор
  - Симуляційні рольові ігри: моделювання реальних навчальних ситуацій у формі «мікровикладання», де здобувачі апробують нові методики на однокласниках.
- Візуально-цифрові та інноваційні практичні методи:
  - Віртуальні технологічні демонстрації (AR/VR & Video Tutorials): використання віртуальних екскурсій 360° до майстерень народних майстрів, музейних AR-додатків та створення власних коротких відео-тutorіалів (Reels/ із демонстрацією прийомів роботи.
- Проектні та дослідницькі методи:
  - Метод STEM/STEAM-проектів: інтеграція ремесла, технологій, інженерії та арт-дизайну в єдиний дитяч навчальний проект.
  - Case-Study: аналіз складних педагогічних та технологічних ситуацій із практики реальних мистецьких шкіл та закладів освіти.
  - Відео-захист: презентація здобувачем власного педагогічного задуму у форматі короткого відеозвіту чи мультимедійної презентації.

Система контролю та оцінювання

- Поточний контроль:**
  - Оцінювання активності під час онлайн-дискусій, інтерактивних вправ та роботи у віртуальних малих групах.
  - Перевірка інтерактивних домашніх завдань (розробка мобільного квесту для дітей, створення інтерактивної технологічної карти).
- Рубіжний (модульний) контроль:**
  - Захист інтегрованого **Digital-Кейсу викладача** (електронний конспект заняття + мультимедійна презентація/відео-майстер-клас + цифровий чек-лист оцінювання для дітей).
  - Онлайн-тестування за підсумками змістового модуля.
- Підсумковий контроль:**

Екзамен (у формі сучасної виставки-пітчінгу): публічна презентація персонального **E-Portfolio** та демонстрація розробленого фрагмента уроку з використанням інтерактивного обладнання (інтерактивні дошки, планшети, проектори).

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Критерії оцінювання поточного контролю (60 балів)

Максимум балів, які студент може отримати за одне заняття або окремий вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання, – 8 балів.

Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності

7-8 балів, «відмінно» – студент під час виступу повністю, ґрунтовно, логічно послідовно, з наведенням прикладів розкрив питання; вільно володів опрацьованим матеріалом, доповідав, не користуючись допоміжними засобами (конспект, підручник, методичні вказівки тощо); обґрунтував висновки та відповів на всі запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування дав правильні відповіді на питання, без помилок виконав практичні завдання, активно працював протягом усього заняття, дав правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

5-6,9 балів, «добре» – студент повно та правильно висвітлив головні аспекти поставленого питання, відповідно до обраної теми, користуючись написаним текстом; зробив правильний висновок; допустив незначні помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням багатьох джерел літератури та інтернет-ресурсів; під час фронтального опитування переважна більшість відповідей на питання були правильними, допустив незначні помилки у виконаних практичних завданнях.

4-4,9 балів, «задовільно» – студент неповно висвітлив головні аспекти поставленого питання, користуючись написаним текстом; зробив неправильні висновки; допустив грубі помилки, відповідаючи на запитання; доповідь підготовлена з використанням невеликої кількості джерел літератури; під час фронтального опитування не зміг відповісти на більшу половину з поставлених запитань, допустив значні помилки у виконаних практичних завданнях.

1-3,9 бали, «незадовільно» – студент не розкрив питання, проявив поверховість суджень, не зміг відповісти на поставлені запитання; доповідь підготовлена з використанням лише одного джерела літератури; під час фронтального опитування частково зміг відповісти/не відповів на питання, допустив грубі помилки у виконаних практичних завданнях.

Критерії оцінювання практичних занять

Критерії оцінювання практичних занять передбачають комплексну оцінку теоретичної підготовленості здобувача освіти, його практичних умінь і здатності застосовувати сучасні методики викладання фахових дисциплін у закладах освіти та мистецьких школах. Під час оцінювання враховуються повнота й системність опрацювання навчального матеріалу, обґрунтованість методичних рішень, активність і самостійність під час практичної роботи, уміння аналізувати педагогічні ситуації, добирати доцільні форми, методи й засоби навчання, а також здатність адаптувати їх до вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

Особлива увага приділяється якості виконання практичних і творчих завдань: розробленню фрагментів занять, технологічних карт, інтерактивних та цифрових освітніх ресурсів, дидактичних матеріалів, кейсів, мініпроектів і педагогічних показів. Оцінюється здатність здобувача аргументувати власний вибір методів і технологій, використовувати цифрові інструменти, поєднувати традиційні художні техніки із сучасними освітніми підходами, презентувати результати роботи та конструктивно реагувати на запитання й професійні зауваження.

Результативність практичної діяльності визначається також *рівнем сформованості професійної рефлексії, творчого підходу, комунікативних умінь та готовності до самостійного проєктування сучасного мистецького освітнього середовища*

Критерії оцінювання підсумкового контролю — Екзамен (40 балів)

Формат: Публічна виставка-пітчінг з використанням цифрового та матеріального супроводу.

Критерій	Зміст та параметри оцінювання	Макс. бал
Якість пітчінгу (презентації)	Переконливість самопрезентації, ораторська майстерність, дотримання регламенту (5–7 хв), академічна грамотність та самобутність подачі E-Portfolio.	10
Демонстрація фрагмента уроку	Практичне використання інтерактивного обладнання в режимі реального часу, методична доцільність обраних цифрових інструментів для викладання ремесел.	15
Художньо-художня та методична цінність	Інноваційність поєднання традиційних технік декоративного мистецтва з сучасними мультимедійними технологіями.	10
Дискусія та відповіді на запитання	Глибина фахових відповідей на запитання екзаменаційної комісії, здатність аргументувати власний методичний та мистецький вибір.	5

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (залікова/екзаменаційна робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T6	T7	T8	T9	40	100
8	7	8	7	8	7	8	7		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

	Е (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Мета, завдання та предмет курсу «Методика викладання фахових дисциплін» у системі підготовки магістра декоративного мистецтва та ремесел.
2. Базові методологічні принципи та підходи до викладання декоративного мистецтва в сучасних закладах освіти.
3. Специфіка декоративного мистецтва як навчального предмета та його роль у розвитку творчого мислення здобувачів.
4. Взаємозв'язок методики викладання фахових дисциплін із педагогікою, психологією та мистецтвознавством.
5. Нормативно-правові та методичні засади функціонування закладів початкової мистецької освіти (мистецьких шкіл, ДХШ, ДШМ).
6. Урахування вікових та індивідуально-психологічних особливостей учнів під час навчання декоративному мистецтву.
7. Основні форми проведення занять із декоративного мистецтва в мистецьких школах та їх характеристика.
8. Методика формування практичних навичок і художньо-творчих здібностей учнів на початковому етапі мистецької освіти.
9. Принципи розробки та проектування навчальних програм, робочих програм із фахових дисциплін ДПМ.
10. Класичні та інноваційні методи навчання, що застосовуються у викладанні дисциплін декоративного спрямування.
11. Етапи підготовки викладача до проведення лекційних, практичних та комбінованих занять з фахових дисциплін.
12. Використання наочних посібників, матеріально-технічного забезпечення та цифрових технологій у процесі викладання ДПМ.
13. Критерії та методи оцінювання навчально-творчих досягнень здобувачів освіти у сфері декоративного мистецтва.
14. Особливості організації, супроводу та керівництва самостійною практичною роботою здобувачів.
15. Методика організації та проведення навчальних переглядів, виставок і захисту творчих робіт як форм підсумкового контролю.

Зарахування результатів неформальної освіти

У межах поточного контролю до рейтингу здобувача вищої освіти можуть зараховуватися додаткові бали за результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, за умови наявності відповідного сертифіката, свідоцтва або іншого документа, що підтверджує їх здобуття. Зазначені результати мають відповідати змісту та/або тематиці навчальної дисципліни.

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича

Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

Визнання та зарахування результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, здійснюється відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти».

https://media.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultatuv-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf?_gl=1*1rmid27*_ga*MTUwMjIxMDQzMS4xNzA3NDk2Mjk5*_ga_Q6273NZQ6Z*cze3ODg3NjU2MzAkBzEwNDQkZzEkdDE3ODg3NjkxNTckajYwJGwwJGgw ;

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normativni-dokumenty/>).

Рекомендована література

Основна:

1. Волошенюк О.В., Чорний О.В. Методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з інтегрованого курсу «Мистецтво» в НУШ. Навчально-методичний посібник. Київ; Академія української преси, Центр Вільної Преси. 2020. 54 с.
2. Гловацький С., Лемешева Н. НУШ у базовій середній освіті: мистецька освітня галузь. Черкаси. 2022. 131 с.
3. Гнатюк М. В. З історії художньої освіти і методів навчання. Обрії: Науковопедагогічний журнал. 2010. №2. С. 29-35.
4. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво: теорія і методика навчання: навч.-метод. посіб. Ч 2. Івано-Франківськ, 2017. 246 с.
5. Електронні версії підручників інтегрованого курсу «Мистецтво» URL: <https://lib.imzo.gov.ua/>
6. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навч. посібн. для студентів вищ. навчальних закладів. Київ: Видав. дім «Слово», 2007. 296с.
7. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
8. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
9. Костенко Т. Г. Педагогічний малюнок як вид наочності. Білики, 2022. 44 с.
10. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі. 2020.
11. Масол Л. М. та ін. Методика навчання мистецтва у початковій школі: посіб. для вч. Харків: Веста: Ранок, 2006. 256 с.
12. Масол Л. Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» [Електронний ресурс] <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
13. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи (запроваджуються поетапно з 2022 року)
14. Осьмак Т. В. Нариси з методики навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітніх навчальних закладах. Методичні рекомендації. Київ, 2015. 56 с.
15. Пастир І. В. Основи педагогіки художньої творчості: монографія. Ізмаїл: СМІЛ, 2018. 444 с. 1
16. Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін. Навчальний посібник. Київ, 2013. 258 с
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.
18. Теорія та методика викладання фахових дисциплін: навчально-методичний посібник / Укладач І. В. Казанжи. Миколаїв: СПД Румянцева, 2018. 154 с.

19. Типові освітні програми (МОН України)
<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/tipovi-osvitni-programi-2>

Нормативно-правові джерела (обов'язковий блок)

- Закон України «Про освіту» (зі змінами та доповненнями)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
- Закон України «Про повну загальну середню освіту».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
- Закон України «Про позашкільну освіту» (щодо роботи ДХШ, ДШМ та мистецьких шкіл) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>.

Додаткова:

1. Munteanu, A., Ivanov, V. (2022). The Value of Creative Education in Training the Perspective Specialists in the Field of Creative Arts -Architecture, Interior Design, Fine Arts. *International Journal of Social Science Studies*, Red fame publishing, vol. 10(5), P.2029–2039.
2. Vlasyuk, O. (2016). ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА. *Естетика і етика педагогічної дії*, (13), 152–162. <https://doi.org/10.33989/2226-4051.2016.13.171553>
3. Базильчук Л. В. Підготовка майбутніх учителів образотворчого мистецтва до організації позакласної роботи в загальноосвітніх школах: Монографія. Умань.: ВПЦ «Візаві», 2014. 287 с.
4. Гатеж Н., Жаворонкова М. (2024). Доступ до мистецтва: мобільне навчання, доповнена реальність у декоративно-прикладному мистецтві. *Studia Methodologica*, 57, 270-278. <https://journals.tnpu.ternopil.ua/index.php/sm/article/view/965>
5. Гатеж Н.В. (2025) Адаптація та розвиток декоративного мистецтва в освітньому процесі: стратегії підготовки майбутніх фахівців за умов повномасштабної війни. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*, 111, 47-52. <https://www.ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4704>
6. ГАТЕЖ, Н. (2025). ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО БУКОВИНИ ЯК КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН: ТРАДИЦІЇ, СИМВОЛІКА, РОЗВИТОК. *Fine Art and Culture Studies*, (4), 259–266. <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-32>
7. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти): навч.-метод. посіб. Ч. 1. ІваноФранківськ: ЯРИНА, 2016. 196 с.
8. Грабовська, І. (2018). Роль творчого підходу у формуванні компетентності майбутніх фахівців. *Наукові записки ЦДПУ. Серія: Педагогічні науки* / ред. В.Ф.Черкасов [та ін.]. Кропивницький :ЦДПУ, Вип. 163. С. 89–91.
9. Іванов С. В., Циганок О. Б. Прикладне мистецтвознавство як результат диференціації сучасної науки про мистецтво. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ: Міленіум, 2015. С. 220– 226.
10. Калініченко О. В. Образотворче мистецтво: підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл.. Харків: СИЦІЯ, 2014. 224 с.
11. Клочко Д. Г. 65 українських шедеврів. Визнані й неаявні. Київ: ArtHuss, 2022. 264
12. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі: навч. посібник. Львів: «Новий Світ 2000», 2020. 292 с.

13. Малицька О. В. Образотворче мистецтво з методикою навчання: навч.-мет. посіб. Бердянськ, 2016. 346 с.
14. Масол Л. М. «Мистецтво» у 3-4 класах на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник «Нова українська школа»: методика навчання інтегрованого курсу. Київ: Генеза, 2021. 160 с.
15. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі: Методичний посібник для вчителів. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
16. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України XX-XXI століть: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 292 с.
17. Міронова Т. В. Метафізика постмодерного фігуративу в українському мистецтві кінця XX – початку XXI століття. Мистецтвознавчі записки: збірник наукових праць. 2021. Вип. 39. С. 37–42.
18. Полтанець, Н. (2019). Сучасний стан розвиненості творчого потенціалу майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи, № 2(16). С. 107–116.
19. Руденко, Т., Костроміна, Г., Бабіна, С. (2022). Розвиток творчого потенціалу студентів в умовах реформування сучасної вищої освіти: соціально-філософський аналіз. Освітній дискурс: збірник наукових праць. № 39(1-3). С.90–99.
20. Стрітьєвич Т. М. Аспекти сучасного уроку образотворчого мистецтва. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, 2011. Педагогічні науки. №8 (219), частина II. Луганськ. С. 167- 172.
21. Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля». 2023. Вип. 6. 240 с.
22. Шкарлет С. М. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність. Київ – Чернівці: «Букрек». 2022. 140 с.

Інформаційні ресурси

Сайти музеїв та галерей

- Національний художній музей України (NAMU): <https://namumuseum.kiev.ua/>
- Національний центр "Український дім": <https://www.facebook.com/pages/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%B4%D1%96%D0%BC/660272090685996>
- Національний музей українського народного декоративного мистецтва: <https://www.mundm.kiev.ua/>
- PinchukArtCentre: <https://pinchukartcentre.org/>
- Центр сучасного мистецтва М17: <https://m17.kiev.ua/>

Державні та громадські організації

- Міністерство культури України: <https://mkip.gov.ua/> (розділ "Мистецтво")
- Український культурний фонд: <https://ucf.in.ua/> (проєкти в галузі мистецтва)
- Національна спілка художників України: <https://nshu.org.ua/>
- Асоціація українських художників: <https://auhu.org/>

Міжнародні ресурси (з україномовним контентом або широкими колекціями)

- Google Arts & Culture: <https://artsandculture.google.com/> (Величезна колекція оцифрованих творів мистецтва з усього світу, включаючи українські музеї).
- Smarthistory: <https://smarthistory.org/> (Некомерційний освітній ресурс, що пропонує відео та статті про історію мистецтва).

Політика академічної доброчесності

Порядок розроблення, затвердження та перегляду робочої програми освітнього компонента у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
Затверджено Вченою радою університету, протокол № 8 від 22 червня 2026 р.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yurii-fedkovycha/>

- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyjavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>

- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»

<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.